

Raport

z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2018

I. Cel główny: utrzymanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. Zrealizowano ponadpodstawowe programy terapeutyczne wspomagające rehabilitację osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu w Szpitalu Miejskim im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego. Dopusażono także salę terapeutyczną Oddziału Dziennego Uzależnienia od Alkoholu - zakupiono ekran multimedialny.

Czas niezbędny do przeprowadzenia skutecznej terapii to 18-24 miesiące (może trwać dłużej). Pierwszy, podstawowy etap psychoterapii uzależnienia od alkoholu odbywa się w poradni terapii uzależnienia i trwa do sześciu miesięcy lub w oddziale dziennym terapii uzależnienia od alkoholu i trwa do ośmiu tygodni. Osoby uzależnione kierowane są także na leczenie w placówkach stacjonarnych, które z reguły trwa około ośmiu tygodni. Cały cykl psychoterapii uzależnienia trwa średnio ok. dwóch lat i obejmuje: 240 godzin terapii grupowej, 50 godzin terapii indywidualnej oraz sesje rodzinne (wg potrzeb klienta). Pacjenci mają również możliwość korzystania z grup samopomocowych działających na terenie gminy np. AA - Anonimowych Alkoholików, która funkcjonuje w ramach Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień.

Z ponadpodstawowej terapii uzależnienia od alkoholu skorzystało - **65 osób**.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Narastanie problemu alkoholowego skłania niepijących członków rodziny do szukania sposobów pozwalających im przetrwać w sytuacji permanentnego stresu, braku poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji, niemożności zaspokojenia elementarnych potrzeb psychologicznych, a czasami również biologicznych. Osoba pijąca z biegiem czasu coraz silniej koncentruje się na alkoholu, wycofuje się z pełnienia ról życiowych, przestaje łożyć na rzecz rodziny, a czasem nawet interesować się swoimi bliskimi. Wymaga opieki i obsługi. Współuzależnienie nie jest chorobą - jest zespołem nieprawidłowego przystosowania się do sytuacji problemowej. Koncentrując się na szukaniu sposobu ograniczenia picia partnera, osoba współuzależniona nieświadomie przejmuje odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie ułatwia pijącemu dalsze spożywanie alkoholu. Osoby współuzależnione mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychosomatycznego poprzez korzystanie z pomocy oferowanej w Centrum Zdrowia Psychicznego, gdzie mogą uzyskać bezpłatną pomoc. Dodatkowym wsparciem są spotkania grupy Al-Anon, która funkcjonuje w ramach Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień.

Z terapii dla osób współuzależnionych skorzystało - **15 osób**.

2. Zrealizowano zadanie pn. „Superwizja dla zespołu terapeutycznego - realizującego terapię uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu” – odbyły się cztery sesje, w których brało udział **5 osób** - terapeutów ze Szpitala Miejskiego im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. - Centrum Zdrowia Psychicznego.

3. Zrealizowano zadanie pn. „Superwizja dla zespołu terapeutycznego - realizującego terapię uzależnienia i współuzależnienia od narkotyków” – odbyły się dwie sesje, w których brały udział **2 osoby** - terapeuci ze Szpitala Miejskiego im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. - Centrum Zdrowia Psychicznego.

4. Zrealizowano programy profilaktyczno-terapeutyczne dla osób do 18 roku życia uzależnionych od narkotyków oraz ich rodziców i opiekunów w Szpitalu Miejskim im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. - Centrum Zdrowia Psychicznego.

W programie profilaktyczno –terapeutycznym uczestniczyły **23 osoby** do osiemnastego roku życia. Z programu profilaktyczno–terapeutycznego dla rodziców i opiekunów uczestników do 18 roku życia skorzystało **13 osób**.

5. Zrealizowano ponadpodstawowe programy terapeutyczne wspomagające rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków w Szpitalu Miejskim im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego.

W przypadku leczenia uzależnienia od narkotyków mechanizmy uzależnienia, czas i metody prowadzenia terapii są podobne jak w przypadku uzależnienia od alkoholu. Z ponadpodstawowej terapii uzależnień od narkotyków skorzystało **14 osób**.

Dane statystyczne Szpitala Miejskiego im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego lata 2017- 2018.

Lp.	Dane dot. alkoholu	Rok 2017	Rok 2018
1.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni.	166	175
2.	Ilość udzielonych porad.	1.376	1.084
3.	Liczba osób w oddziale dziennym (finansowane przez NFZ).	68	66
4.	Liczba osób objętych programami podstawowymi (finansowane przez NFZ).	99	90
5.	Liczba osób uczestniczących w programach terapii współuzależnienia (finansowane przez NFZ).	16	38
6.	Liczba osób objętych programami ponadpodstawowymi (finansowane przez UM).	60	65
7.	Liczba osób uczestnicząca w programach terapii współuzależnienia (finansowane przez UM).	15	15
Lp.	Dane dot. narkotyków	Rok 2017	Rok 2018
1.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni.	66	62
2.	Ilość udzielonych porad.	730	569
3.	Liczba osób objętych programami podstawowymi (finansowane przez NFZ).	51	42

4.	Liczba osób uczestnicząca w programach terapii współzależnienia (finansowane przez NFZ).	15	17
5.	Liczba osób dorosłych objętych programami ponadpodstawowymi (finansowane przez UM).	13	14
6.	Liczba osób do 18 r. ż. objętych programem profilaktyczno - terapeutycznym (finansowane przez UM).	17	23
7.	Liczba rodziców i opiekunów osób do 18 r. ż uczestniczących w programie profilaktyczno–terapeutycznym (finansowane przez UM).	7	13

Dane statystyczne Szpitala Miejskiego im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego lata 2017- 2018.

Lp.	Dane dot. alkoholu	2017	2018
1.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni ogółem.	166	175
2.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy.	74 (K- 24, M- 50)	59 (K-20, M-39)
3.	Liczba osób, które ukończyły program podstawowy.	68	76
4.	Liczba osób z diagnozą uzależnienie od alkoholu.	144	161
5.	Liczba osób z diagnozą picie szkodliwe.	8	0
6.	Liczba osób w oddziale dziennym.	68 (K-24, M- 44)	66 (K-15, M-51)
Lp.	Dane dot. narkotyków	2017	2018
1.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni ogółem.	66	62
2.	Liczba osób, które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy.	41 (K-13, M- 28)	33 (K-21, M-12)
3.	Liczba osób, które ukończyły program podstawowy.	28	24
4.	Liczba osób z diagnozą uzależnienie od narkotyków.	51	42
5.	Liczba osób z diagnozą używanie szkodliwe.	4	3

K-kobiety, M-mężczyźni

Uzależnienie od alkoholu czy narkotyków to choroba chroniczna i nawracająca. Nie jest możliwe całkowite wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania objawów i szkód zdrowotnych z nimi związanych. Z 237 osób, które zgłosiły się do obu Poradni w roku 2018 aż dla 145 (61 %) jest to kolejna próba podjęcia leczenia. Wszyscy pacjenci uzyskują bezpłatną i natychmiastową pomoc, już po pierwszym kontakcie rozpoczyna się proces terapeutyczny.

W roku 2018 wzrosła liczba osób do 18 roku życia objętych programem profilaktyczno-terapeutycznym. Powyższe spowodowane jest wzmożoną czujnością ze strony placówek oświatowych oraz rodziców wynikającą z doniesień medialnych na temat zatruc dopalaczami w kraju oraz promocją programu przez pracowników Centrum Zdrowia Psychicznego.

II. Cel główny: poprawa funkcjonowania rodzin, w których występują problemy uzależnień poprzez udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. Sfinansowano działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej (w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie).

W ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej podejmowane były działania pomocowe i wspierające na rzecz osób i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej spowodowanej różnego rodzaju zdarzeniami traumatycznymi.

	Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej	Ilość osób kontynuujących korzystanie z pomocy z lat poprzednich	Ilość osób zgłaszających się po raz pierwszy	Ilość osób z problemem alkoholowym	Ilość osób z problemem przemocy	Ilość osób z problemem narkomanii
2017	325	117	208	21	11	2
2018	312	103	209	12	8	0

Zakres oferowanej pomocy zależy od indywidualnych potrzeb danej osoby, powyższe dane wskazują, że około 33% klientów Ośrodka Interwencji Kryzysowej to osoby, które potrzebują dłuższego wsparcia.

Lp.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świnoujściu.	Rok 2017	Rok 2018
1.	Liczba porad udzielonych przez psychologa.	976	1.034
2.	Liczba osób, które skorzystały z porad psychologicznych.	264	244
3.	Liczba porad udzielonych przez prawnika.	190	122
4.	Liczba osób, które skorzystały z porad prawnika.	65	63
5.	Liczba porad udzielonych przez pedagogów/specjalistów pracy z rodziną.	39	0*
6.	Liczba osób, które skorzystały z porad pedagogów/specjalistów pracy z rodziną.	25	0
7.	Łącznie ilość udzielonych porad.	1.205	1.156

*W roku 2018 pedagog zatrudniony w Ośrodku nie prowadził poradnictwa, realizował program profilaktyczno-edukacyjny pn. „Jak konstruktywnie rozwiązywać trudne sytuacje”. Pierwsza edycja w wymiarze 34 godzin realizowana była w Szkole Podstawowej Nr 4, druga edycja w wymiarze 28 godzin w Szkole Podstawowej Nr 1. Łącznie w programie wzięło udział 117 uczniów.

	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba porad	Średnia liczba porad przypadająca na osobę
Rok 2017	325	1.205	3,7
Rok 2018	312	1.156	3,7

Z powyższych danych wynika, że średnia liczba porad przypadających na 1 osobę roku 2018 wynosiła 3,7 porady. Najwięcej osób skorzystało z porad psychologicznych - udzielono 1.034 porady.

Działania pracowników OIK skierowane były na udzielanie poradnictwa specjalistycznego w ramach interwencji kryzysowej. Poradnictwo świadczone było przez 3 psychologów: dwóch w pełnym wymiarze czasu pracy oraz jednego w wymiarze 1/2 etatu, pedagoga oraz prawnika zatrudnionych na umowę zlecenia. Specjaliści w ramach swojej pracy oprócz udzielania pomocy i wsparcia w formie indywidualnej na rzecz osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej kontynuowali działania o charakterze grupowym w postaci zajęć dla dzieci i młodzieży.

W okresie od stycznia do grudnia 2018 roku zostały zrealizowane zajęcia dla młodzieży w okresie adolescencji w ramach programu pt: „Zresetuj się” skierowanego do uczniów szkół średnich. Program był ukierunkowany na rozwijanie i wzmacnianie umiejętności w sferze poznawczej, afektywnej i społecznej, celem zwiększenia szansy na osiągnięcie przez młodzież równowagi emocjonalnej. Pomysł na tego rodzaju zajęcia wynikał z faktu, iż do Ośrodka zgłasza się młodzież, która ma problemy z radzeniem z emocjami, które wpływają na funkcjonowanie, kształtowanie wartości itp.

Odbyły się dwie edycje wzmiankowanych zajęć. Zostały one przeprowadzone w Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Integracyjnymi im. Mieszka I w następujący sposób:

- I edycja: I - IV 2018 rok, 14 spotkań, w których udział wzięło 88 uczniów klas II,
- II edycja: X-XII 2018 rok, 15 spotkań, w których wzięło udział 93 uczniów klas II.

Dodatkowym działaniem, jakie zostało zrealizowane przez specjalistów OIK, było przeprowadzenie w miesiącu listopadzie i grudniu 2018 roku szkolenia pt.: „Problematyka samobójstw, samookaleczeń oraz konstruktywne sposoby reagowania na myśli i zamiary samobójcze w pracy z klientami znajdującymi się w grupie ryzyka”. W szkoleniu wzięło udział 27 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, którzy w swojej codziennej pracy mają bezpośredni kontakt z klientami sygnalizującymi myśli i tendencje samobójcze. Celem szkolenia było poszerzenie wiedzy na temat zjawiska samobójstw i samookaleczeń a także rozwinięcie konstruktywnych sposobów reagowania na sygnalizowane przez klientów zamiary samobójcze.

W miesiącu grudniu 2018 roku specjaliści OIK uczestniczyli w superwizji umożliwiającej wzmocnienie ich kompetencji służbowych oraz utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług.

W ramach interwencji kryzysowej specjaliści zatrudnieni w OIK oprócz działań opisanych powyżej służyli pomocą i wsparciem osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej poprzez udzielanie porad oraz konsultacji.

2. Wspomaganie realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej i kompensacyjnej w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka, w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, poprzez finansowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Zlecono, w drodze konkursu, zadanie publiczne polegające na **prowadzeniu placówek wsparcia dziennego** w połączonej formie, tj. opiekuńczej i specjalistycznej Towarzystwu Przyjaciół Dzieci i Caritas Archidiecezji Szczecińsko - Kamieńskiej. W celu wsparcia rodziny, opieką i wychowaniem objęto dzieci i młodzież, z których większość pochodziła z rodzin dysfunkcyjnych, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, o niskim statusie materialnym. Podopieczni placówek brali udział w zajęciach socjoterapeutycznych, logopedycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych, w szeregu imprez o charakterze kulturalno-oświatowym, plastyczno-technicznych oraz uzyskali pomoc w nauce.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadziło:

- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Nr 1 przy ul. Sosnowej 16,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Nr 2 przy ul. Dąbrowskiego 4,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Nr 3 przy ul. Modrzejewskiej 20.

Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej prowadził jedną placówkę - Świetlicę Środowiskową przy ul. Hołdu Pruskiego 11.

	ŚOW Nr 1	ŚOW Nr 2	ŚOW Nr 3	Świet- lica środo- wiskowa	Ra- zem
Liczba miejsc w placówce.	30	25	30	30	115
Liczba dzieci, które skorzystały z oferty w ciągu roku.	44	30	51	36	161
Średnia dzienna liczba dzieci, które w skorzystały z oferty*.	22	17	14	16	69
Liczba dzieci, u których wg opinii pracowników nastąpiła poprawa funkcjonowania w szkole.	12	20	14	26	72
Liczba dzieci, u których wg opinii pracowników nastąpiła poprawa funkcjonowania w grupie rówieśniczej.	19	17	16	24	76
Liczba dzieci, u których wg opinii pracowników nastąpiła poprawa funkcjonowania w rodzinie.	11	15	10	24	60
Liczba dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	15	9	13	6	43

*Średnią liczbę dzieci obliczono sumując liczbę dzieci będących w placówce w poszczególnych dniach przez liczbę dni funkcjonowania placówki, podając z dokładnością do jednej osoby.

Z oferty placówek wsparcia dziennego skorzystało 27 % dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Reszta, to dzieci z rodzin, które borykają się głównie z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Wg pracowników, u 43 % dzieci uczęszczających do placówki nastąpiła poprawa funkcjonowania w szkole, u 47% poprawa funkcjonowania w grupie rówieśniczej, zaś u 37% nastąpiła poprawa funkcjonowania w rodzinie. Gmina zapewnia 115 miejsc dla dzieci w placówkach wsparcia dziennego. W dalszym ciągu widoczne jest niskie wykorzystanie miejsc w placówkach - na 115 oferowanych – wykorzystanych jest średnio dziennie zaledwie 69. Biorąc pod uwagę powyższe, należy zwiększyć współpracę placówek wsparcia dziennego ze społecznością

lokalną oraz z placówkami oświatowymi.

3. Realizacja zajęć edukacyjnych adresowanych do rodziców i młodzieży - profilaktyka używania leków.

Zlecono Pracowni Motywacja i Działanie z siedzibą w Międzyzdrojach realizację projektu pn. **„Pozamedyczne używanie leków przez młodzież”**, którego celem jest przekazanie rodzicom wiedzy nt skutków używania leków, które po przekroczeniu dawki terapeutycznej mają działanie euforyczne. W projekcie brały udział: Szkoła Podstawowa Nr 2, Szkoła Podstawowa Nr 4, Branżowa Szkoła I stopnia A.K.S. Szkoła Techniczna, Szkoła Podstawowa Fundacji „LOGOS”. Łącznie przeszkolono **158 rodziców**. Dodatkowo przeprowadzono zajęcia z uczniami, podczas których omawiano zagrożenia związane z używaniem leków bez nadzoru osoby dorosłej. W zajęciach brało udział **221 uczniów**, 74 % z nich w ankietach podsumowujących projekt określiło zajęcia jako bardzo ciekawe.

4. Zrealizowano programy profilaktyczne wspierające rodziców w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich.

Zrealizowano program pn. **„Świadome Rodzicielstwo”** mający na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. W ramach programu przeprowadzono trzy edycje „Szkoły dla rodziców i wychowawców”, w których wzięły udział **33 osoby** i jedną edycję „Rodzeństwo bez rywalizacji”, w której wzięło udział **11 osób** (osoby te w latach wcześniejszych ukończyły „Szkołę dla rodziców i wychowawców”). Każda edycja trwała 36 godzin dydaktycznych.

Do Programu uczestnicy kierowani byli przez: koordynatorów realizujących procedurę „Niebieskie Karty” – 2 osoby, kuratorów sądowych - 4 osoby, asystentów rodzin – 4 osoby. Zdecydowana większość uczestników - 34 osoby, trafiła do programu za namową znajomych, którzy brali udział we wcześniejszych edycjach.

Efektom realizacji programu było wyposażenie uczestników w podstawowe umiejętności psychologicznego kontaktu umożliwiające pozytywne funkcjonowanie w rodzinie, nabycie umiejętności stanowienia granic w kontakcie z dzieckiem, opanowanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania problemów, rozpoznawanie potrzeb i uczuć dziecka. Wszyscy uczestnicy potwierdzili wzrost kompetencji wychowawczych.

5. Prowadzono Punkt Konsultacyjny Specjalistycznej Poradni FAS dla dzieci ze spektrum FAS/FASD i ich opiekunów.

Zlecono, w okresie od 15 kwietnia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Zachodniopomorskiej Fundacji Pomocy Rodzinie „Tęcza Serc” **prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Specjalistycznej Poradni FAS dla dzieci ze spektrum FAS/FASD i ich opiekunów**.

W ramach prowadzenia punktu 29 osób uzyskało wsparcie w zakresie Płodowego Zespołu Alkoholowego poprzez poradnictwo, konsultację i diagnozę w tym: 13 osób dorosłych i 16 dzieci (7 dzieci z rodzin biologicznych, 4 z rodzin zastępczych, 1 z placówki opiekuńczo-wychowawczej, 4 z rodzin adopcyjnych). U dzieci, które zgłosiły się do poradni po raz pierwszy zdiagnozowano:

- 1) częściowy Płodowy Zespół Alkoholowy – 1 dziecko,
- 2) inne zaburzenia ze Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Rozwojowych:
 - encefalopatia niepostępująca – 2 dzieci,
 - zaburzenia neurobehawioralne – 1 dziecko.

Programem terapeutycznym objęto 16 dzieci, odbyły się 53 zajęcia terapeutyczne.

III. Cel główny: zwiększenie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy, w szczególności dzieci i młodzieży.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. Zrealizowano program wczesnej profilaktyki agresji w placówkach oświatowych i świetlicach środowiskowych metodą Treningu Umiejętności Prospołecznych i Treningu Zastępowania Agresji (ART).

Trening Umiejętności Prospołecznych i Zastępowania Agresji (ART) to jeden z bardziej skutecznych behawioralnych programów zmiany zachowań agresywnych i przemocowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych na zachowania pożądane, prospołeczne.

W roku 2018 programy wczesnej profilaktyki agresji prowadzone były: w Przedszkolach Miejskich Nr 9, 5 w Szkołach Podstawowych Nr 1, 6, 4 oraz w Centrum Edukacji Zawodowej i Turystyki. Objęto nimi **197 osób**.

Liczba osób kierowanych do programu, przez kadre pedagogiczną świadczy o skuteczności programu, którą potwierdzają wyniki ewaluacji - u około 70 % uczestników kadra szkolna zauważyła redukcję zachowań agresywnych na pożądane, prospołeczne.

2. Zrealizowano program adaptacyjno-integracyjny z elementami profilaktyki uzależnień.

Program adaptacyjno – integracyjny z elementami profilaktyki uzależnień realizowany był przez Poradnię Psychologiczno- Pedagogiczną w okresie od 5 września 2018 r. do 14 września 2018 r. w klasach pierwszych szkół ponadpodstawowych. W każdej klasie w wymiarze 12 godzin. Zajęcia przeprowadzono w: Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Integracyjnymi im. Mieszka I, Zespole Szkół Morskich, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Centrum Edukacji Zawodowej i Turystyki, Liceum Społecznym Fundacji LOGOS, Społecznym Towarzystwie Szkół Gimnazjalnych.

Celem programu było wyposażenie młodych ludzi w podstawy elementarnej wiedzy psychologicznej umożliwiającej świadome funkcjonowanie w nowej społeczności szkolnej. W zajęciach ogółem wzięło udział **303 uczniów z 14 klas**.

3. Promowano aktywne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież – zorganizowano zajęcia wakacyjne z programem profilaktycznym pn. ABC Żeglarstwa.

Na zlecenie Miasta Jacht Klub Marynarki Wojennej KOTWICA Oddział Świnoujście w okresie od 23 lipca do 1 sierpnia 2018 r. oraz od 3 do 12 sierpnia 2018 r. zorganizował dwa turnusy wędrownych zajęć wakacyjnych z programem profilaktycznym pn. „*ABC żeglarstwa*”. W turnusach uczestniczyły **32** osoby w wieku 10-18 lat, w tym 20 osób stanowiła młodzież z Międzyszkolnej Sekcji Żeglarskiej, a 12 to osoby skierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Pokonana trasa: Łunowo- Wapnica - Wolin - Kamień Pomorski – Dziwnów – Łunowo. W ramach realizacji zadania odbyły się warsztaty dotyczące profilaktyki uzależnień oraz zajęcia

żeglarskie. Młodzież nauczyła się wykonywania węzłów, sterowania w trudnych warunkach atmosferycznych, stosowania pomocy nawigacyjnych, rozpoznawania znaków locji na szlaku wodnym, cumowania, manewrów na żaglach i na silniku. Nieodłącznym elementem rejsów było zwiedzanie m.in. Wolina i Kamienia Pomorskiego.

4. Sfinansowano:

- 1) prenumeratę na rok 2018 czasopism: Remedium, Terapia, Świat Problemów, które stanowiły uzupełnienie wiedzy pracowników Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Świnoujście z zakresu problematyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy oraz nowych metod stosowanych w profilaktyce dorosłych i młodzieży,
- 2) udział pracownika Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej i dwóch członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w konferencji organizowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w partnerstwie z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) wydruk zeszytów dla uczniów pn. Student's Workbook niezbędnych do realizacji programu Unplugged w ilości 250 sztuk.

5. Zlecono Pracowni Motywacja i Działanie z siedzibą w Międzyzdrojach **realizację programu wczesnej interwencji pn. „Fred Goes Net”**. Program rekomendowany jest przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii i adresowany do osób w wieku 14-21 lat, które eksperymentują z substancjami psychoaktywnymi. Do uczestnictwa w programie (odbyły się trzy edycje) młodzież kierowana była przez pedagogów z trzech placówek. W programie wzięło udział **18 osób**, wszyscy program ukończyli. Rodzice uczestników pozostawali w stałym kontakcie z realizatorami.

6. Zrealizowano program przeciwdziałania przyjmowaniu substancji uzależniających przez uczniów „Unplugged” rekomendowany przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii, którego celem jest: ograniczenie inicjowania używania substancji psychoaktywnych – tytoniu, alkoholu, narkotyków, ograniczenie rozwoju intensywności używania tj. przejścia od fazy używania eksperymentalnego do fazy używania problemowego.

W okresie od lutego do grudnia 2018 r. na terenie **3** placówek oświatowych: Szkoły Podstawowej Nr 6, Nr 1 i Nr 4 przeszkoleni przez gminę trenerzy przeprowadzili program „Unplugged”. W programie wzięło udział: **98 uczniów i 48 rodziców**.

Prowadzący przeprowadzili także ewaluację programu:

- 92 % uczniów stwierdziło, że ich uczestnictwo zwiększyło zasób wiedzy nt. skutków i ryzyka związanego z używaniem substancji psychoaktywnych,
- 89 % uczniów stwierdziło, że jest zadowolonych z udziału w programie,
- 87 % poleciłoby innym udział w Programie.

7. Zrealizowano autorski program z zakresu profilaktyki selektywnej dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W roku 2018 kontynuowano program pn. **„Zrozumieć siebie, pokonać lęk i otworzyć się na przyszłość część I i II”** w postaci terapeutycznych zajęć grupowych skierowanych do młodzieży w wieku 12-18 lat objętej lub zagrożonej nauczaniem indywidualnym, której trudno odnaleźć się w grupie rówieśniczej oraz ich rodziców/opiekunów. Celem programu była psychoedukacja i

integracja młodzieży, tak aby stworzyć możliwość powrotu lub bezpiecznego uczestnictwa w środowisku szkolnym i rówieśniczym m.in. poprzez: zwiększenie kompetencji społecznych uczestników, obniżenie poziomu lęku, wzmocnienie poczucia własnej wartości.

W ramach programu odbyły się dwie edycje części pierwszej skierowanej do dzieci i młodzieży wchodzącej do programu i dwie edycje części drugiej (program pogłębiony) dla osób, które ukończyły część I i w dalszym ciągu potrzebują pomocy i wzmocnienia.

W części pierwszej uczestniczyło **19** uczniów, w tym: 3 objęte nauczaniem indywidualnym, 2 zindywidualizowaną ścieżką nauczania. W części drugiej **20** osób, w tym: 3 objęte nauczaniem indywidualnym, 3 zindywidualizowaną ścieżką nauczania.

Wspólna praca grupowa spowodowała widoczne zmiany w zachowaniu uczestników, co potwierdzają wyniki ankiet przeprowadzonych zarówno z samymi uczestnikami, jak i ich rodzicami i nauczycielami.

Wybrane wyniki z ankiet uczestników:

- obniżenie lęku przed ekspozycją społeczną u 80 % uczestników zajęć,
- wzmocnienie pozytywnego obrazu siebie u 82 % uczestników zajęć,
- zwiększenie kompetencji społecznych poza grupą terapeutyczną u 78 % uczestników zajęć.

Rodzice uczestników pozostawali w stałym kontakcie indywidualnym z trenerami.

8. Zrealizowano programy profilaktyki uniwersalnej pn. Młodzieżowi Liderzy.

Zlecono, w drodze konkursu, Fundacji Motywacja i Działanie realizację zadania - **Stworzenie sieci wsparcia rówieśniczego pn. Młodzieżowi Liderzy**". Zadanie realizowane było w okresie od 9 kwietnia do 31 grudnia 2018 r. W ramach zadania uruchomiono Szkołę Młodego Animatora, w trakcie której młodzież brała udział w zajęciach dot. kreatywnych form spędzania czasu wolnego, w warsztatach umiejętności prospołecznych, w treningach psychologicznych, w szkoleniach informacyjno-edukacyjnych, w wizytach studyjnych m.in. w Centrum Zdrowia Psychicznego, oraz w spotkaniu z członkami Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Łącznie pozyskano i przeszkolono **16 animatorów**, którzy następnie przeprowadzili zajęcia z około **193 rówieśnikami**. Zwieńczeniem projektu był wyjazd młodzieży do Szczecina na Profiliadę. Do projektu włączyły się trzy szkoły: Centrum Edukacji Zawodowej i Turystyki, Szkoła Podstawowa Nr 2 i Nr 6.

9. Zrealizowano programy profilaktyczne typu „Cięża bez alkoholu” i „Prowadzę bez alkoholu”. Zlecono, w drodze konkursu, Fundacji Motywacja i Działanie realizację dwóch programów profilaktycznych pn. „**Cięża bez alkoholu**” i „**Prowadzę bez alkoholu**”. W programach brało udział **7 placówek** oświatowych: Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi, Centrum Edukacji Zawodowej i Turystyki, Liceum Ogólnokształcące Fundacji LOGOS, Zachodniopomorskie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Zespół Szkół Morskich - **374 uczniów**. Zadanie zrealizowano w okresie od 3 września do 31 grudnia 2018 r.

W wyniku realizacji programu wszyscy uczestnicy:

- potrafili wymienić i zdefiniować m.in. pojęcia FAS, FASD,
- wskazać miejskie zasoby i formy pomocy dla osób z problemami uzależnień,
- udzielić pierwszej pomocy poszkodowanym uczestnikom ruchu drogowego,
- poznali obowiązujące przepisy prawa.

10. Zrealizowano zadania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowanej do młodzieży szkolnej dotyczącej środków psychoaktywnych.

Zlecono, w drodze konkursu, Fundacji Motywacja i Działanie zadanie polegające na realizacji na terenie placówek oświatowych **programu profilaktycznego pn. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”** autorstwa Krzysztofa Wojcieszka, w okresie od 3 września 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Program adresowany był do uczniów szkół podstawowych (od szóstych klas) i ponadpodstawowych. Łącznie w programie wzięło udział: **749 uczniów, z 40 klas** ze szkół: Szkoły Podstawowej Nr 1, 2, 6, Centrum Edukacji Zawodowej i Turystyki, Liceum Ogólnokształcącego im. Mieszka I, Zachodniopomorskiego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Branżowej Szkoły I Stopnia AKS Szkoła Techniczna.

W wyniku realizacji programu wszyscy uczestnicy:

- potrafili omówić zagrożenia związane z dopalaczami,
- zweryfikować sytuacje zagrożenia i zachowania sprzyjające kontaktom z dopalaczami,
- wzmocnili postawy asertywne wobec dopalaczy.

IV. Cel główny: utrzymanie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Zadania i osiągnięte wskaźniki:

1. Prowadzono Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień.

Zlecono, w drodze konkursu, realizację zadania publicznego polegającego na prowadzeniu **Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień przy ul. Hołdu Pruskiego 13** Stowarzyszeniu Trzeźwościowemu „Hol” im. J. Dobrowolskiego. W ramach realizacji zadania prowadzono przez sześć dni w tygodniu w godzinach od 17.00 do 21.00:

- punkt informacyjny,
- klubokawiarnię,
- bibliotekę.

W klubokawiarni osoby uzależnione miały możliwość spędzania bezpiecznie wolnego czasu, mogły zapoznać się z fachową literaturą dotyczącą problemu uzależnień. W pomieszczeniach klubu organizowane były cykliczne spotkania grup samopomocowych AA (anonimowych alkoholików) i AL-ANON (osób współuzależnionych) oraz dodatkowo nowopowstałej grupy AŻ (anonimowych żarłoków). W spotkaniach tych uczestniczyło jednorazowo od 5 do 25 osób. Podczas tych spotkań dłużej i ugruntowani w swej abstynencji członkowie klubu dzielili się doświadczeniami z osobami w początkowym okresie trzeźwienia. Odbywały się szkolenia ogólnorozwojowe prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień. Zajęcia te były szczególnie ważne dla osób z dłuższą abstynencją, które mają wciąż problemy w zakresie komunikacji interpersonalnej, stale uczestniczyło w nich 10 osób.

Stowarzyszenie zorganizowało także szereg imprez o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym m.in.:

- Walentynki, Dzień Kobiet, Tłusty Czwartek, Andrzejki, spotkanie opłatkowe, Mikołajki,
- obchody rocznicowe związane z działalnością Stowarzyszenia,
- propagowało zdrowy styl życia poprzez udział i organizację cyklicznej imprezy Parkrun, wycieczek rowerowych, mitingów i wyjazdów na zloty trzeźwościowe.

Z oferty stowarzyszenia stale korzystają: członkowie i ich rodziny, osoby niezrzeszone, przyjezdni szukający wsparcia podczas urlopów - **około 90 osób w kwartale**.

2. Zrealizowano zadanie inwestycyjne pn. „Świat Zabaw, Sportu i Rekreacji dla Każdego” (budżet obywatelski).

3. Utrzymano funkcjonowanie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach KRPA funkcjonowały:

- zespół motywujący prowadzący rozmowy z osobami nadużywającymi od alkoholu,
- zespół kontrolujący punkty sprzedaży napojów alkoholowych,
- zespół opiniujący o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą rady gminy,
- sekretariat.

Zespół motywujący.

Zespół motywujący odbył **80 posiedzeń**, na których rozpatrywał sprawy osób mających problem z nadużywaniem alkoholu, narkotykami oraz stosowaniem przemocy wobec członków rodziny. Łącznie na posiedzenia zespół motywujący zaprosił: 65 osób wnioskujących i świadków, 99 - uczestników postępowania, każda z ww. osób zapraszana była kilkakrotnie - średnio około 3 razy. Członkowie zespołu motywującego powołani zostali do składu 28 grup roboczych realizujących procedurę Niebieskie Karty, w 3 sprawach wystąpili z wnioskiem do sądu rejonowego o wgląd w sytuację rodziny małoletnich dzieci.

W większości prowadzonych spraw Komisja współpracowała z Sądem Rejonowym, Komendą Miejską Policji, Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie, Prokuraturą Rejonową, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Centrum Zdrowia Psychicznego, Sądem Okręgowym w Szczecinie.

Tabela ilustruje ilość wniosków złożonych do KRPA i ilość wniosków skierowanych przez Komisję do Sądu Rejonowego w Świnoujściu w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Lp.	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rok 2017	Rok 2018
1.	Ilość wniosków złożonych do KRPA.	65	45
2.	Ilość wniosków Komisji skierowanych do Sądu Rejonowego w sprawie zobowiązania do leczenia w zakładzie leczenia odwykowego.	13	18

Zespół kontrolujący punkty sprzedaży napojów alkoholowych.

Tabela przedstawia ilość dokonanych kontroli pod kątem przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w latach 2017 - 2018.

Lp.	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rok 2017	Rok 2018
1.	Ilość skontrolowanych punktów ogółem.	31	46

Zespół opiniujący.

W roku 2018 odbyło się 19 posiedzeń zespołu opiniującego, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydała **60 postanowień** (wszystkie pozytywne), w tym: do spożycia w miejscu sprzedaży - 43 (gastronomia), do spożycia poza miejscem sprzedaży – 17 (handel).

Poniesiono koszty związane z prowadzeniem sekretariatu KRPA.

Zawarto umowy z biegłymi (lekarzem psychiatrą i specjalistą psychoterapii uzależnień), którzy wydawali opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - zgodnie z wymogiem określonym w §5 ust.1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (Dz. U. Nr 250, poz. 1883 z późn. zm.). Środki wydatkowane – 7.560zł.

Dane przedstawiające ilość opinii wydanych przez biegłych w przedmiocie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w latach 2017-2018.

LP.		Rok 2017	Rok 2018
1.	Ilość opinii wydanych przez biegłych sądowych o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.	15	21

Poniesiono koszty opłat sądowych, za złożenie wniosków do Sądu Rejonowego w Świnoujściu w sprawie wszczęcia postępowania nieprocesowego wobec osób nadużywających alkoholu.

Poniesiono koszty zatrudnienia tłumacza języka migowego na potrzeby zespołu motywującego Komisji.

Podsumowanie:

Zakładane w programie cele zostały zrealizowane. Wykonano wszystkie zadania szczegółowe.

Pomocą objęto osoby potrzebujące i ich rodziny, które miały możliwość kompleksowego, bezpłatnego korzystania ze specjalistycznej pomocy świadczonej przez Centrum Zdrowia Psychicznego oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Dodatkowo funkcjonowały: Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny Specjalistyczna Poradnia FAS dla dzieci ze spektrum FAS/FASD i ich opiekunów.

Rodzice i opiekunowie brali udział w programach podnoszących ich kompetencje wychowawcze oraz poszerzających wiedzę na temat nowych substancji psychoaktywnych – Program Świadome Rodzicielstwo, Program Unplugged, Pozamedyczne używanie leków przez młodzież, Trening Umiejętności Prospołecznych.

Osoby małoletnie korzystały z alternatywnych form spędzania czasu wolnego poprzez uczestnictwo w programach: ABC Żeglarstwa, Młodzieżowi Liderzy czy korzystanie z oferty placówek wsparcia dziennego.

Przy realizacji programów profilaktycznych wprowadzono następujące zmiany: akcje, pogadanki, koncerty prowadzone przez ekspertów z zewnątrz zastąpiono długofalowymi, cyklicznymi działaniami. Tradycyjne formy takie jak wykłady, prelekcje połączono z treningiem umiejętności psychologicznych i społecznych wykorzystujących wiedzę dotyczącą uczenia się.

Programy autorskie realizowane przez organizacje pozarządowe stawiały sobie za cel wyposażenie odbiorców nie tylko w rzetelną wiedzę, ale także w ważne umiejętności, wykorzystując przy tym aktywne metody pracy z grupą (psychodrama, loteria, dyskusja, burza mózgów). Realizowano rekomendowane programy profilaktyczne, które cechują się wysoką skutecznością. W roku 2018 były to: Szkoła dla rodziców i wychowawców (jeden z modułów programu Świadome Rodzicielstwo), Fred goes Net, Unplugged.

Wykaz adresatów realizowanych programów profilaktycznych.

Nazwa programu profilaktycznego	Przed- szkoła	Szkoły podsta- wowe	Szkoły ponad- podsta- wowe	Rodzice /opieku- nowie
Pozamedyczne używanie leków przez młodzież.	-	TAK	TAK	TAK
Świadome Rodzicielstwo.	-	-	-	TAK
Trening Umiejętności Prospołecznych i Zastępowania Agresji (Art.).	TAK	TAK	TAK	TAK
Program adaptacyjno–integracyjny z elementami profilaktyki uzależnień.	-	-	TAK	-
ABC Żeglarstwa.	-	TAK	TAK	-
Fred Goes Net.	-	-	TAK	TAK
Unplugged.	-	TAK	-	TAK
Ciąża bez alkoholu, Prowadzę bez alkoholu.	-	-	TAK	-
Zrozumieć siebie, pokonać lęk i otworzyć się na przyszłość.	-	TAK	TAK	TAK
Smak życia, czyli debata o dopalaczach.	-	TAK	TAK	-
Młodzieżowi liderzy.	-	TAK	TAK	-